

مشاور مدرسه در مسیر حرفه‌ای

راهکارهایی برای مشاور مدرسه در آغاز و ادامه سال تحصیلی

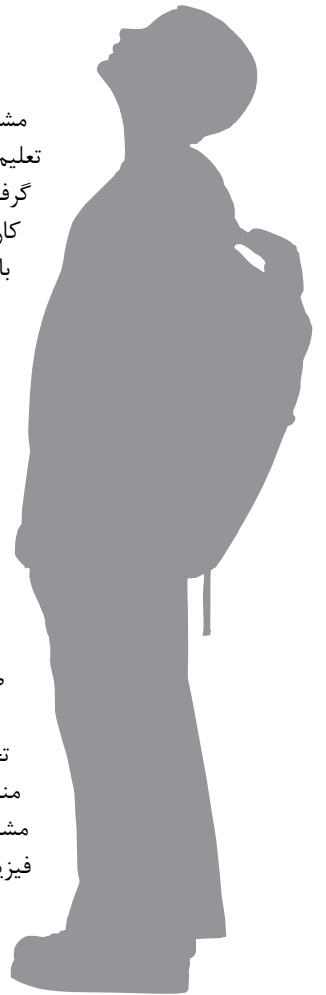
روح‌الله رحیمی

دانشجوی دکتری تخصصی مشاوره

چون نمایانگر حیات‌بخشی و سرزندگی هستند. به این جمله عمیقاً باور دارم که یک شروع خوب در آغاز سال تحصیلی، مشاور مدرسه را در مسیر شکوفایی حرفه‌ای قرار می‌دهد. از دیگر کارهای مشاور در آغاز سال تحصیلی، معرفی خود به دانش‌آموزان مدرسه است. در این بخش به خصوص مخاطب ما دانش‌آموزان سال اول و یا تازه‌واردانی هستند که هنوز با مشاور مدرسه و وظایف او آشنا نیستند.

پیشنهاد من انتخاب یک روز خوب (روزی خوش‌مناسبت با هوای مطلوب) در آغاز سال تحصیلی و حضور در مراسم صبحگاهی یا ظهرگاهی مدرسه است. در این جلسه، که من آن را جلسهٔ معارفه یا پاگشایی مشاور مدرسه نام می‌نهم، شما باید مطالبی دربارهٔ خودتان، خلاصه‌ای از وظایفتان (شرح مفصل وظایف را بعداً در کلاس‌ها با بروشورهایی به دانش‌آموزان تازه‌وارد منتقل کنید) و روزهای حضورتان در مدرسه، نحوهٔ ملاقات با شما، اصول اخلاقی مشاوره (مثل رازداری، روابط چندگانه و...) را با دانش‌آموزان مطرح کنید. در اینجا لازم نیست خود را خیلی تخصصی و علمی معرفی کنید؛ کافی است به قول کارل راجرز^۱، پذیرش مثبت بدون قید و شرط^۲ خود را به دانش‌آموزان نشان دهید. البته ناگفته نماند نشان دادن این معجزهٔ راجرزی (پذیرش نامشروط) یک فرایند است و به زمان نیاز دارد اما یک مشاور خلاق، این هنر را دارد

مشاوره در مدارس برنامه‌ای مهم است که در عرصهٔ تعلیم و تربیت جهان از سال‌های دور مورد توجه قرار گرفته است. مشاور یکی از ارکان مدرسه است و شروع کار موفق او در آغاز سال تحصیلی می‌تواند سالی بانشاط و پرغرور را برای مدرسه و حوزهٔ مشاورهٔ آن رقم بزند. در آغاز، ارتباط مناسب با مدیر مدرسه و سایر عوامل (معاونان و کادر اجرایی) می‌تواند بسیار تأثیرگذار باشد. اگر بتوانیم مدیر مدرسه را با برنامه‌های مشاورهٔ مدرسه همراه کنیم، جای پای محکمی برای خود و برنامه‌های مشاوره‌ای در نظام مدرسه باز خواهیم کرد. مدیر، ما را در تمام تصمیم‌گیری‌های خود دخیل خواهد کرد و به قول معروف، مدرسه مشاوره‌محور خواهد شد. به عکس، اگر کادر اجرایی مدرسه را با خود همراه نکنیم، دردسرهای زیادی در طول سال تحصیلی انتظار ما را خواهند کشید! از دیگر کارهای یک مشاور در آغاز سال تحصیلی، ایجاد فضای فیزیکی و روان‌شناختی مناسب در اتاق مشاوره است. بدون تردید، اکثر مشاوران با ارتباط بین اثربخشی مشاوره و فضای فیزیکی و روان‌شناختی اتاق مشاوره آشنا هستند. از این‌رو این ضرورت مهم را هرگز فراموش نکنید. در این بخش، به خصوص وجود گیاهان یا گل‌های زنده را به شدت توصیه می‌کنم؛

یک مشاور خلاق، این هنر را دارد که در جلسه معارفه هم گوشه‌ای از پذیرش مثبت بدون قید و شرط خود را به نمایش بگذارد و دانش‌آموزان را در اولین گام جذب خود کند

در آغاز سال تحصیلی، لازم است تابلو یا بُرد مشاوره‌ای مدرسه را به‌طور دقیق بررسی کنیم. اگر در آغاز سال تحصیلی، تابلوی مشاوره با همان تراکت‌ها، بروشورها و محتویات سال گذشته پر شود، پیامی حاکی از ضعف مشاور مدرسه به عوامل اجرایی مدرسه و دانش‌آموزان می‌دهد. از این‌رو لازم است از همان روز اول برای تابلوی مشاوره برنامه داشته باشیم. دقت داشته باشید که تابلوی مشاوره‌ای در نزدیک‌ترین محل به اتاق مشاوره باشد. برای تابلوی مشاوره‌ای بخش‌های نسبتاً ثابتی در نظر بگیرید. پیشنهاد من شامل این موارد است:

۱. پیام‌های مشاوره‌ای (پیام‌هایی را انتخاب کنید که در اولین نگاه تأثیر گذارند).
۲. بروشورهای مشاوره‌ای (جهت جلب توجه بیشتر، بروشورها را با مطالب جالب و نو به‌صورت رنگی در بیاورید).
۳. احادیث مشاوره‌ای (احادیث ما از این نظر بسیار غنی است).
۴. نکات تحصیلی - شغلی (داده‌ها و اطلاعاتی درباره رشته‌های تحصیلی، دانشگاهی و شغلی).
۵. پاسخ به نامه‌های صندوق مشاوره (در اسرع وقت پاسخ دهید).
۶. معرفی کتاب‌های مفید (من این بخش را بسیار توصیه می‌کنم؛ به‌خصوص کتاب‌های داستان با درون‌مایه روان‌شناختی). تابلوی مشاوره را خیلی شلوغ نکنید اما سعی کنید همیشه تازه باشد. علاوه بر موارد فوق در آغاز سال تحصیلی،

که در جلسه معارفه هم گوشه‌ای از پذیرش مثبت بدون قید و شرط خود را به نمایش بگذارد و دانش‌آموزان را در اولین گام جذب خود کند. بسیاری از مشاوران این جلسه معارفه را به غلط به‌صورت کاغذی برگزار می‌کنند (در قالب بروشور، تراکت و...) که قطعاً تأثیرات مطلوب معارفه حضوری و رودررو را ندارد. طبق اصل پارتو، یک شروع خوب ۸۰ درصد یک عمل موفقیت‌آمیز را تشکیل می‌دهد. اکنون مشاور مدرسه با آغازی خوب و با برنامه، در پی تأثیری ماندگار در مدرسه، دانش‌آموزان و عوامل آن است. مشاور نه فقط بر دانش‌آموزان بلکه بر کارکنان اجرایی مدرسه و والدین نیز می‌تواند بسیار تأثیر گذار باشد. اگر ما در مقام مشاور به کار سیستمی اعتقاد داریم و می‌خواهیم اثرات کارمان پایدار باشد، باید با عواملی که از آن‌ها نام بردم نیز کار کنیم. بهترین موقعیت برای همراه کردن کادر اجرایی مدرسه، حضور در نخستین جلسه شورای مدرسه یا شورای معلمان است.

در آنجا از مشاوره و اهدافتش بگوئید، از معلمان و کادر اجرایی مدرسه کمک بخواهید و سیستمی بودن مشاوره مدرسه را یادآور شوید (البته بعداً در عمل آن را نشان می‌دهید). در این راستا سعی کنید با تکنیک ارزنده‌سازی، کادر اجرایی مدرسه به‌خصوص دبیران را با برنامه مشاوره مدرسه همراه کنید. شاید باور نکنید ولی ارزنده‌سازی (همان تعریف کردن از نقاط مثبت طرف مقابل) در این زمینه غوغا می‌کند. هیچ‌وقت در مقابل دبیران مدرسه قرار نگیرید و همیشه در کنار آن‌ها باشید. این احساس را در آغاز سال تحصیلی و در همان جلسه به دبیران بدهید که عضوی مؤثر در برنامه مشاوره مدرسه‌اند و اگر آن‌ها نباشند این برنامه به نتیجه‌ای اثربخش نخواهد رسید (گاهی حتی خود دبیران به مشاوره نیاز دارند و مشاور در مقام مشاور عوامل اجرایی مدرسه می‌تواند

بلوک‌های ایجاد شده در مدرسه را بشکند). مشابه همین برنامه را نیز برای والدین داشته باشید. در اسرع وقت (قبل از هفته انجمن اولیا و مربیان) والدین را به مدرسه دعوت کنید و در فضایی دوستانه و خوشایند، خودتان، وظایفشان و برنامه مشاوره مدرسه را به آنان معرفی کنید. حالا شما دو بازوی قوی (کادر اجرایی مدرسه + والدین) در اختیار دارید که کارتان را بسیار راحت‌تر می‌کنند. یکی دیگر از فعالیت‌های مؤثر برای شروع خوب مشاور در مدرسه، آماده‌سازی تابلو (یا بُرد) و صندوق مشاوره مدرسه است.

سعی کنید با تکنیک ارزش‌ساز، کادر اجرایی مدرسه به‌خصوص دبیران را با برنامه مشاوره مدرسه همراه کنید. شاید باور نکنید ولی ارزش‌سازی (همان تعریف کردن از نقاط مثبت طرف مقابل) در این زمینه غوغا می‌کند. هیچ‌وقت در مقابل دبیران مدرسه قرار نگیرید و همیشه در کنار آن‌ها باشید

مشاور باید صندوق مشاوره‌ای را نیز کنترل کند. زمانی که من در هسته مشاوره، مدرسه‌ای را بازدید می‌کردم اولین چیزی که کنترل می‌کردم اطمینان از قفل بودن این صندوق و بررسی پاسخ‌های مشاور به نامه‌های دانش‌آموزان بود. اگر صندوق مشاوره‌ای باز باشد، به نظر شما آیا دیگر دانش‌آموزی رغبت می‌کند سؤال کتبی خود را در آن صندوق بیندازد؟ صندوق خط ارتباطی شما و دانش‌آموزانی است که فعلاً تمایلی به مراجعه حضوری ندارند. البته ناگفته نماند کیفیت پاسخ مشاور به این نامه‌ها در ترغیب این دانش‌آموزان برای مراجعه حضوری نقش بسیار مهمی ایفا می‌کند. از این‌رو، دقت در سلامت فیزیکی صندوق، معرفی آن به دانش‌آموزان و نصب راهنما و دستورالعمل استفاده از آن، در آغاز سال تحصیلی از جمله نکات کلیدی برای یک آغاز خوب مشاوره‌ای است. یادآوری می‌کنم که سعی کنید صندوق مشاوره‌ای را تا حد ممکن از دفتر مدرسه و دید عوامل مدرسه و حتی دانش‌آموزان دور کنید. حالا تقریباً سال تحصیلی را خوب شروع کرده‌ایم و مسیر برای حرکت حرفه‌ای ما مهیا شده اما هنوز فعالیت‌های دیگری نیز باقی است. از دیگر فعالیت‌های آغازین یک مشاور حرفه‌ای در مدرسه، انتخاب همیاران مشاور و استفاده از ظرفیت آن‌ها برای پیشبرد فعالیت‌های مشاوره‌ای مدرسه است. همیاران مشاور یکی دیگر از خطوط ارتباطی بین مشاور و دانش‌آموزان است که انتخاب درست آنان منطبق بر شاخص‌های تعیین‌شده (در ادامه به آن‌ها اشاره خواهم کرد) می‌تواند بسیاری از خلأهای برنامه مشاوره مدرسه را پوشش دهد. در برنامه همیاران مشاور در مدرسه و انتخاب آنان به نکات زیر دقت داشته باشید:

- از سوسیوگرام^۵ (گروه‌نگار)^۶ برای شناسایی محبوب‌ترین افراد هر کلاس (ستاره‌های کلاس) استفاده کنید (بان^۷، ۲۰۰۸).
- برای هر کلاس ۳۰ نفره بین ۱ تا ۳ همیار انتخاب کنید (با توجه

تابلوی مشاوره را خیلی شلوغ نکنید اما سعی کنید همیشه تازه باشد

مدعیان برای اثبات ادعایشان، جابجایی هفته‌معرفی مشاغل در تقویم مشاوره‌مدرسه باشد). عده‌ای نیز بر این باورند که تمرکز بر فعالیت‌های سازشی (تشخیص، درمان یا ارجاع اختلالات خفیف روان‌شناختی) باید عمده‌فعالیت مشاور در آموزشگاه باشد. حال، مشاور مدرسه با ابهام در این اولویت‌بندی‌ها مواجه است و البته تشخیص این اولویت‌بندی‌ها در حوزه‌های سه‌گانه، خط‌تماز بین مشاور حرفه‌ای و غیرحرفه‌ای است. ناگفته‌نماند که این فعالیت‌های سه‌گانه تحصیلی، شغلی و سازشی روی کاغذ از هم جدا می‌شوند و در عمل، در هم تنیده‌اند. گاهی منبع اصلی افت تحصیلی یا ناتوانی در انتخاب رشته تحصیلی دانش‌آموز، اضطراب، افسردگی یا تنش‌های حاکم بر جو خانواده و روابط والد-فرزند است و گاهی هم اختلالات روان‌شناختی دانش‌آموز موجب اختلالات تحصیلی و مشکلات شغلی او می‌شود. این همان علیت حلقوی^۴ در برابر علیت خطی است که در آینده در مقاله‌ای مجزا به آن می‌پردازم. از این‌رو لازم است در آغاز سال تحصیلی، مشاور مدرسه با نگاه بافتی و حلقوی به مشکلات و اختلالات، گام مهمی در اولویت‌بندی تشخیص و درمان بردارد.

در بخش آغازین مقاله اشاره کردم که مشاور مدرسه باید اتاق خاص خود را داشته باشد و به برخی از مهم‌ترین ویژگی‌های این اتاق خاص اشاره کردم. اتاقی که خاص مشاوره‌مدرسه است باید از نظر فیزیکی و روان‌شناختی با سایر اتاق‌های مدرسه تفاوت‌هایی داشته باشد. جالب است بدانید در بسیاری از کشورهای اروپایی و آمریکایی که از لحاظ آموزش و پرورش پیشرفته‌اند، حتی در ساختمان‌سازی برای مدارس خود، به مختصات خاص برای هر اتاق و فعالیت پیش‌بینی شده برای آن توجه ویژه‌ای دارند. برای مثال، اتاق مشاوره باید با فاصله از دفتر مدیریت و اتاق استراحت معلمان ساخته شود، دیوارهای آن اکوستیک باشد، در رنگ‌آمیزی آن از رنگ‌های خاصی بهره گرفته شود، تصاویر منحرف‌کننده ذهن درمان‌جو در آن زیاد نباشد، آرایش صندلی‌های آن از نقشه خاصی تبعیت کند و خیلی ویژگی‌های دیگر که در این مقال نمی‌گنجد، اما در کشور ما، اول ساختمان مدرسه احداث می‌شود و سپس درباره اختصاص دادن فضاهای آن به فعالیت‌های مختلف تصمیم گرفته می‌شود! به هر حال، مشاور مدرسه باید اتاقی ویژه داشته باشد و اگر فاقد این اتاق باشد، بسیاری از فعالیت‌های حرفه‌ای مشاوره عملاً امکان بروز پیدا نمی‌کنند. نکته مهم دیگر این است که مشاور تا جایی که امکان دارد در دفتر مدرسه نماند و در اتاق خاص خود مستقر باشد (البته گاهی لازم است ما به

به نرم ذکر شده، تعداد همیاران مشاور سایر کلاس‌ها را مشخص کنید. البته در این زمینه انعطاف‌پذیر باشید).

- علاوه بر محبوبیت و مقبولیت نسبی در بین دانش‌آموزان، معیارهای دیگری مانند مهارت‌های ارتباطی سطح بالا، ثبات عاطفی، مسئولیت‌پذیری، عملکرد تحصیلی متوسط رو به بالا، علاقه‌مندی به حرفه‌های باورانه و صلاحیت‌های اخلاقی را نیز در انتخاب‌های خود دخیل کنید.

- در صورت وجود داوطلبان بیش از حد نیاز، حتماً مصاحبه‌های نیمه‌سازمان‌یافته برای تعیین سلامت عمومی و روان‌شناختی دانش‌آموزان داوطلب در دستور کار خود قرار دهید. هر چند پیشنهاد من این است که این مصاحبه در هر صورت انجام شود.

- شورای معلمان، شورای مدرسه، انجمن اولیا و مربیان و سایر انجمن‌های مرتبط در مدرسه را از موضوع انتخاب همیاران مشاور آگاه کنید. (با این کار این شوراها و انجمن‌ها را ملزم به همکاری با همیاران منتخب خواهید کرد).

- حتماً برای همیاران مشاور کارت شناسایی عکس‌دار صادر کنید و آن‌ها را به کلاس‌ها و دانش‌آموزان مدرسه معرفی کنید. (این کار به انتخاب‌های شما و برنامه همیار مشاور رسمیت بیشتری می‌بخشد و عزت‌نفس همیاران مشاور را چندبرابر می‌کند).

- در آغاز سال برای همیاران منتخب، کارگاه‌های آموزشی در زمینه‌های مختلف (برای مثال، یاری‌رسانی به دانش‌آموزان در زمینه‌های تحصیلی، شغلی و سازشی، نحوه ارجاع دادن، ترغیب دانش‌آموزان برای مراجعه حضوری به مشاوره و ...) ترتیب دهید.

- از همان آغاز سال، تاریخ جلسات و کارگاه‌های همیاران مشاور را مشخص و در تقویم کاری خود درج کنید. حتی می‌توانید یک زونکن به فعالیت‌های مرتبط با همیاران مشاور اختصاص دهید.

دقت داشته باشید که فعالیت همیاران مشاور را در طول سال تحصیلی رصد کنید و در صورت امکان، کار آن‌ها را ارزشیابی نمایید و در پایان سال از همیاران موفق با لوح و جایزه تقدیر به عمل آورید.

یکی از ابهام‌های مشاور مدرسه در شروع سال تحصیلی، اولویت‌بندی حوزه‌های تحصیلی، شغلی و روان‌شناختی است. برخی در این زمینه از عنوان مشاور تحصیلی استفاده می‌کنند و معتقدند پرداختن به ضروریات تحصیلی دانش‌آموز، به خصوص هدایت تحصیلی (فرم‌ها، آزمون‌ها و مسائل مربوط به آن)، باید محور اصلی کار مشاور مدرسه باشد. گروهی نیز با توجه به اهمیت شغل در زندگی شخص، حوزه شغلی و حرفه‌ای را مرکز ثقل فعالیت‌های مشاوران مدرسه می‌دانند (شاید مهم‌ترین تلاش این

فعالیت همیاران مشاور را در طول سال تحصیلی
رصد کنید و در صورت امکان، کار آن‌ها را
ارزشیابی نمایید و در پایان سال از همیاران
موفق با لوح و جایزه تقدیر به عمل آورید

فعالیت‌های مرتبط است. پیشنهاد من اختصاص دادن یک زونکن برای هر فعالیت مرتبط مشاوره‌ای است. این زونکن‌ها می‌تواند شامل موارد زیر باشد. البته در این مورد قواعد و سرفصل‌های سفت و سخت و از پیش تعیین‌شده‌ای وجود ندارد و دانش، تجربه، مهارت و البته خلاقیت شما بسیار تعیین‌کننده است. حال این زونکن‌های پیشنهادی را مرور می‌کنیم:

- **آزمون‌های مشاوره‌ای:** در این زونکن آزمون‌های مشاوره‌ای که به صورت کاغذی اجرا شده‌اند یا مدارک و مستندات مربوط به آزمون‌های مشاوره‌ای بایگانی می‌شود. البته گاهی سایر آزمون‌ها و فهرست‌های واری (چک‌لیست‌ها) انجام شده درباره دانش‌آموزان نیز در این زونکن نگهداری می‌شود.

کلاس‌ها، حیاط مدرسه و سایر فضاهای مدرسه سر بزیم و به جای درمان‌های فردمدار و گروه‌درمانی‌ها به درمان جامعه‌مدار^۹ بپردازیم. در سطور قبلی اشاره کردم که برخی دبیران ذهنیت مثبتی از مشاوران مدارس ندارند؛ از این رو اگر قبل از رفتن دبیران به کلاس، مشاور در دفتر باشد و زنگ تفریح هم قبل از دبیران در دفتر مدرسه حضور داشته باشد، آن دبیران خاص برای فرضیه‌های بدبینانه خود درباره مشاوران مدرسه توجیحات خاص پیدا می‌کنند. به هر حال، برای حضور خود در دفتر مدرسه با توجه به این مسائل و محدودیت‌ها برنامه‌ریزی کنید.

یکی دیگر از اقدامات پیش رو در مسیر حرفه‌ای مشاوره مدرسه، زمینه‌سازی برای مستندسازی و بایگانی

● **مراجعات مشاوره فردی:** در این زونکن شرح خلاصه جلسات فردی را در فرم‌های خاص و مشاور ساخته ثبت می‌کنیم.

● **شرح جلسات گروهی (گروه‌درمانی):** در زونکن گروه‌درمانی نیز شرح خلاصه‌ای از جلسات راهنمایی و مشاوره گروهی با دانش‌آموزان را نگهداری می‌کنیم. جلسات گروه‌درمانی در صورت اجرای حرفه‌ای، در حل مشکلات دانش‌آموزان و حتی پیشگیری از مشکلات فوق‌العاده مؤثرند.

● **برنامه‌ریزی درسی - آموزشی - تحصیلی:** در این زونکن یک نسخه از برنامه‌هایی را که برای مطالعه درسی و تحصیلی هر یک از دانش‌آموزان آماده کرده‌ایم، بایگانی می‌کنیم. این نسخه بایگانی شده برای پیگیری انجام برنامه بسیار مفید است. پیشنهاد من به مشاوران مدارس این است که نسخه خام یا از قبل کامل شده برنامه‌ریزی را در اختیار دانش‌آموزان قرار ندهید؛ زیرا برنامه‌ریزی باید شخصی‌سازی شده و منطبق بر ویژگی‌های دانش‌آموز باشد.

● **تراکت‌ها، بروشورها، پیام‌های مشاوره‌ای و...:** در این زونکن محتوای مورد استفاده در تابلو یا بُرد مشاوره‌ای بایگانی می‌شود. شما در سال تحصیلی بعدی نیز می‌توانید از این بایگانی غنی استفاده کنید. ای زونکن را می‌توانید بایگانی بُرد مشاوره‌ای نیز نام‌گذاری کنید.

● **بررسی وضعیت تحصیلی دانش‌آموزان:** در این زونکن نمرات تحصیلی و معدل ماهانه دانش‌آموزان نگهداری می‌شود. می‌توانید براساس این اطلاعات، وضعیت افت و پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان را پیگیری و دانش‌آموزان دچار افت تحصیلی را برای جلسات راهنمایی و مشاوره تحصیلی فراخوان کنید. جداول، نمودارها و فرم‌های مقایسه‌های ترمی و سالانه را نیز در همین زونکن بایگانی کنید.

● **فعالیت‌های بهداشت روانی:** فعالیت‌ها، اقدامات و مستندات انجام شده در هفته بهداشت روانی و سایر برنامه‌ها و فعالیت‌های مرتبط با آن را در این زونکن نگهداری کنید.

● **بانک مشاغل:** هفته معرفی مشاغل یکی از رویدادهای مهم در تقویم سالانه مشاوره مدرسه است. شما می‌توانید تمام مستندات مرتبط با مشاغل (تصاویر، فیلم‌ها، بروشورها، کتابچه‌ها و...) را در این زونکن نگهداری کنید. البته به خاطر داشته باشید که معرفی رشته‌های تحصیلی دانشگاهی و مشاغل را به‌صورت فرایندی نه نقطه‌ای (فقط در هفته معرفی مشاغل) انجام دهید.

● **صندوق مشاوره‌ای:** در این زونکن نامه‌های رسیده از صندوق مشاوره‌ای و پاسخ‌های داده شده را بایگانی کنید. لطفاً هر هفته به نامه‌ها پاسخ دهید. اگر مشاهده کردید دانش‌آموزان رغبتی به استفاده از صندوق ندارند، چند پاسخ فرضی به مسائل شایع در دوره نوجوانی و نکات تحصیلی یا شغلی بر بُرد مشاوره نصب کنید تا دانش‌آموزان انگیزه لازم را برای مکاتبه با صندوق پیدا کنند.

● **نامه‌های دریافتی و ارسالی:** نسخه‌ای از نامه‌های ارسالی به

اداره و هسته مشاوره و... و نیز بخشنامه‌های دریافتی را در این زونکن بایگانی کنید.

● **مدرسه من:** در این زونکن خلاقانه، همه آنچه را درباره مدرسه، مشاوره، آموزش و پرورش و... می‌بینید، می‌شنوید و احساس می‌کنید نگهداری کنید. این موارد می‌تواند کار شما را تلطیف و شما را از سایر مشاوران متمایز کند.

● **علم و تجربه:** در این زونکن که پیشنهاد خاص من است، تجارب مکتوب خود در مدت فعالیت در مدرسه و مقالات علمی مرتبط با کار خود را بایگانی کنید. هر از گاهی این تجارب و مقالات را مرور کنید. در مواقع فراغت، مقالات علمی مرتبط با کار خود را از اینترنت جست‌وجو کنید.

● **ارتباط با خانواده دانش‌آموزان:** خلاصه جلسات خود با خانواده‌های دانش‌آموزان و خانواده‌درمانی‌های خود را در فرم‌های خاص درج کنید و در این زونکن نگه دارید.

● **بازدیدها:** هر بازدیدکننده‌ای را که به اتاق شما می‌آید تشویق کنید که نظر خود (نقاط قوت، ضعف‌ها و پیشنهادها) را به‌صورت کتبی بنویسید و نظرات را در این زونکن نگهداری کنید و از این بازخوردها برای اصلاح کار خود بهره بگیرید.

پی‌نوشت‌ها

1. Carl Rogers
2. Unconditional Positive Regard
3. Pareto principle
4. Goldenberg & Goldenberg
5. sociogram
6. **گروه‌سنجی** شیوه‌ای برای جمع‌آوری اطلاعات است که در آن موقعیت هر فرد یا عضو گروه نسبت به دیگران براساس ملاک معینی ارزیابی می‌شود. هدف گروه‌سنجی این است که میزان پذیرش یا عدم پذیرش هر عضو گروه نسبت به سایر افراد گروه و روابط هر فرد با دیگر اعضای گروه مشخص گردد (بان، ۲۰۰۸).
7. Ban
8. circular causality
9. Therapeutic Community (T.C)

منابع

۱. اصغری پور، حمید؛ اصغری پور، نگار و فضلی خانی، منوچهر (۱۳۹۱). مشاوره با دانش‌آموزان در مدارس (مهارت‌ها و کاربردها برای معلمان). تهران: انتشارات وری دانش.
2. Brownell, P. (2010). Gestalt Therapy: A Guide to Contemporary Practice, New York, Springer.
3. Goldenberg, I., & Goldenberg, H. (2004). Family therapy: An overview, Belmont, CA: Brooks/ Cole.
4. Prochaska, J. O., & Norcross, J. C. (2013). Systems of psychotherapy: a transtheoretical analysis (8th ed). Pacific Grove, CA: Brooks/ Cole.